

Bijlage: monumenten in Buitengebied Noordwest

Boerderij "Menzo", , Beldershoekweg 250

Tot woonhuis verbouwd vakwerkboerderijtje. Plint van blokken Bentheimersteen voorzien van verdiepte velden. Gezien de agrarische activiteiten heeft het perceel een klein agrarisch bouwblok gekregen.

Boerderij "Erf 'n Plas", behorend bij landgoed Hof te Boekelo, Boekelerhofweg 75 (rijksmonument)

Boerderij van het dwarshuistype die omstreeks 1943 in opdracht van de familie Van Heek van het landgoed "Het Stroot" is gebouwd. De jachtkamer in het woonhuisgedeelte wordt nog als zodanig gebruikt. De boerderij staat met de achtergevel naar de Boekelerhofweg gekeerd en is met de voorgevel naar het zuiden georiënteerd.

Er is een herziening van het bestemmingsplan geweest waarbij de boerderij is omgezet in een "landgoedontvangstcentrum" en de karakteristieke schuur tot woning is bestemd.

Boerderij "Het Schukkert", Burg. Stroinkstraat 320 (rijksmonument)

Boerderij van het hallehuistype uit 1908 met aangebouwde schuur naar een ontwerp van de timmerman H.C. Geerdink uit Usselo. Op deze plek stond voor die tijd een los hoes dat in 1908 in opdracht van J.K. Schukkert is verbouwd tot de huidige boerderij. De gevels van het woonhuisgedeelte zijn op bijzondere wijze gedecoreerd met wit gepleisterde sierbanden. Het sober uitgevoerde interieur van het woonhuisgedeelte van de boerderij verkeert in originele staat. De boerderij staat iets teruggerooid evenwijdig aan de Burg. Stroinckstraat met de voorgevel naar het oosten georiënteerd. De twee schuren ten noorden van de boerderij zijn zodanig verbouwd zijn dat ze voor de bescherming van ondergeschikt belang zijn maar wel bepalend voor de kwaliteit van het erf. Aan de zuidkant van de boerderij ligt een gecombineerde sier- en moestuin, voor de boerderij een grote boomgaard.

Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie.

Boerderij "De Horst", Burg, Stroinkstraat 341 (rijksmonument)

Boerderij met zadeldak en houten geveltoppen. Voorgevel en bovenkamer op plint van Bentheimer steen; bovenkamer in vakwerk, gevelsteen 1778. Deze "bouwmansplaats" (= boerenerf) genaamd Horst (= nest) uit 1739 heeft een lange geschiedenis. Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie.

Houten Badhuisje (onderdeel van Landgoed 't Lansink), Burg, Stroinkstraat 395 (rijksmonument)

Houten badhuisje met een op plattelandsarchitectuur geïnspireerde vormgeving dat in 1922 in opdracht van de textielabrikant H.W Ter Kuile is gebouwd in een vijver op het landgoed 't Lansink in Tweekelo. Het werk is uitgevoerd door de aannemer H.J. Asveld uit Usselo die het waarschijnlijk ook heeft ontworpen. De vijver en het huisje zijn nu onderdeel van de tuin bij een na-oorlogse villa van de architect Borel uit Hilversum die eveneens in opdracht van de familie Ter Kuile is gebouwd. Voor dit pand is gekozen voor de aanduiding "specifieke vorm van cultuur en ontspanning - bijzonder gebouw" .

Boerderij "De Brack" De Braakweg 141 (gemeentelijk monument)

De boerderij werd in 1938 verbouwd naar de huidige vorm. Daarvoor stond er een eenvoudige boerderij. De architect van deze verbouwing was J.D.G. Balder. Hij werkte in opdracht van de N.V. Tattersall en Holdsworth Machinefabrieken en Magazijnen "de Globe". De boerderij werd waarschijnlijk als proefboerderij gebouwd. Bijzonder in de boerderij was de interne personenlift. Aan de overzijde van de straat staat een koetshuis dat hoogstwaarschijnlijk bij de boerderij hoorde. Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie

Landhuis "Drienermarke", Drienermarkeweg 25 (rijksmonument)

Landhuis "Driener Marke" is gebouwd in 1930 naar ontwerp van de architect W. Hamdorff in opdracht van A.M. de Koning. Het huis is ontworpen in Amsterdamse Schoolstijl, gebaseerd op organische vormen, waarbij de constructie ondergeschikt is gemaakt aan de plastic van de totale vorm.

Rechts van de voordeur een gevelsteen met: "Driener Marke 31 mei 1930". Het landhuis is van architectuurhistorisch belang:

- vanwege de gebruikte vormtaal en de kwaliteit van het ontwerp
- als kenmerkend voorbeeld in het oeuvre van de architect
- door de gaafheid
- door de zeldzaamheid van dergelijke architectuur in dit deel van Nederland

Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie

Vakwerkschuur/Schuilkerk, Haimersweg 225 (rijksmonument)

Vakwerkschuur, waarin de Doopsgezinden in de 17e eeuw in het geheim godsdienstoefeningen hielden. De wanden geheel met planken gedicht. Staande op erve "De Haimer".

De schuur is gelegen in een woonbestemmingsvlak.

Landgoed "De Hegeboer", Hegeboerweg 60 (gemeentelijk monument)

Landgoed "De Hegeboer", bestaat uit een landhuis, koetshuis en tuin. Het landgoed is gelegen aan de noordelijke rand van de stad Enschede, daar waar de woonwijk eindigt en het platteland begint. Het landhuis is in 1957 gebouwd in opdracht van de heer J.B. Blijdenstein naar een ontwerp van de architect P.C. van Uchelen uit Laren (N.H). De tuin werd ontworpen door T.H. Koning. Voor de Tweede Wereldoorlog heeft er op dit terrein een ander landhuis gestaan. Het koetshuis en enkele monumentale bomen zijn de overblijfselen van het landgoed uit 1880. De oprit naar het landhuis wordt benadrukt door een aantal monumentale bomen.

Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie

Vakwerk Bakspieker; Hellerweg 5 (rijksmonument)

In aanleg vermoedelijk nog 18e eeuwse vakwerk bakspieker. Uit vakwerk met baksteen opgetrokken gebouwtje onder met pannen gedekt zadeldakje tussen met hout beschoten topgevels waarlangs windveren; topschoorsteen. Deur en 4-ruitsvensters.

Inwendig eikehouten gebintconstructie. Het belang van deze vakwerkbakspieker is gelegen in zijn traditionele constructie en materiaalgebruik en de inmiddels betrekkelijke zeldzaamheid van het type. Dit bijgebouw is gelegen in een woonbestemmingsvlak.

Boswachterswoning, Leutinkveldweg 30 (rijksmonument)

Boswachterswoning uit 1912 in eclectische trant ontworpen door de architect J.W. Janssen uit Hengelo in opdracht van de Hengelose fabrikant O. Stork. De woning behoort bij Huize Oosterhof op het landgoed Lonnekermeer in de gemeente Weerselo (Nieuwe Grensweg 2 / WSL 135) De gemeentegrens loopt over het landgoed waardoor de dienstwoning in Enschede staat en de rest van het ensemble in Weerselo. Het landhuis is in 1901 in opdracht van de Hengelose fabrikant Otto Stork gebouwd naar een ontwerp van de architect Karel Muller. In het voorste gedeelte van het pand was oorspronkelijk het woonhuis en in het achterste gedeelte het koetshuis ondergebracht. Door de verbouwing tot woonhuis is het pand inwendig gewijzigd. De woning staat op de hoek van de Nieuwe Grensweg en de oprijlaan naar Huize Oosterhof.

Leutinkweg 45; 't Kornegoar (landhuis Zijlstra) (rijksmonument)

'Landhuis Zijlstra'. In 1933 naar ontwerp van Ir J.B. van Loghem (1881-1940) voor de familie Zijlstra ontworpen woonhuis met de algemene kenmerken van de Nederlandse bijdrage aan het Nieuwe Bouwen uit de periode 1920-1940. Oorspronkelijke kleurstelling: wit voor het stucwerk, zwart voor de plinten en zilvergrijs voor de stalen profielen.

Geheel vrijliggend, twee lagen op souterrain tellend, gebouw, samengesteld uit drie als het ware in U-vorm loodrecht op elkaar staande vlakgedekte rechthoeken en opgetrokken in een gedeeltelijke skeletbouw-constructie, deels van massief aerocrete of daarmee bekleed.

Woonhuis, vanwege de algehele architectonische en technische vormgeving, met name wat betreft het exterieur, en vanwege de vrije op de natuur gerichte ligging, van belang als zeer gaaf en representatief voorbeeld van de Nederlandse bijdrage aan het Nieuwe Bouwen uit de periode 1920-1940, van algemeen belang wegens de betekenis voor de ontwikkeling van de moderne Nederlandse bouwkunst.

Lonnekermolenweg 80 (rijksmonument)

"De Lonneker molen". Korenmolen. Ronde bakstenen belt-korenmolen, rieten kap. De gronden waar hij op staat heet 'De Elzenkamp'.

De Lonneker Molen is in de jaren 1850-1851 gebouwd als beltmolen. Dat klinkt heel gewoon. Toch is de Lonneker Molen een heel bijzondere molen. Uniek zelfs. Want het is in ons land de enige gemetselde molen waarvan de bakstenen romp bedekt is met riet. Hij heeft dat jasje niet zijn hele bestaan gedragen. In 1865 dus 14 jaar na de bouw van de molen werd de bakstenen romp bedekt met een laag riet. De dikke, uit een zuiver natuurproduct vervaardigde vacht, heeft een duidelijk doel: het weren van vocht en voldoet hier uitstekend aan.

Omstreeks 1962 toen de gemeente Enschede de molen voor f 1,- had aangekocht werden de resten van het rietdek verwijderd.

Bij de restauratie van 1995 werd weer een nieuw rietdek op de romp aangebracht.

Gekozen is voor de bestemming "Cultuur en ontspanning- Molen".

Losserssestraat 235 (rijksmonument)

Boerderij van algemeen cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang:

- vanwege de bijzondere typologie
- vanwege de gaafheid van in- en exterieur en de bijzondere afwerking - vanwege de functioneel ruimtelijke samenhang met de andere gebouwen op het erf
- vanwege de beeldbepalende situering langs de Losserssestraat

De stal voor kleinvee is opgetrokken in roodbruine baksteen vanaf een rechthoekige plattegrond onder een zadeldak gedekt met muldenpannen. De stal staat op een hoge gepleisterde plint. In de symmetrische kopgevels verschillende opgeklampte staldeuren en getoogde ijzeren stalvensters.

De zijgevels bevatten elk vier betonnen stalvensters onder segmentboog. Stalgebouw van algemeen cultuurhistorisch belang

Staldeuren onder segmentboog. Van alle strekken zijn aanzet- en sluitstenen geaccentueerd. In de oostgevel een oudere getoogde baander onder een korfboog, aan weerszijden ijzeren rondboog stalvensters, alledrie metgepleisterde aanzet- en sluitstenen. Erboven een rechtgesloten hooideur en een halfronde ijzeren venster met radiale roedenverdeling. Links een rechtgesloten staldeur in een gepleisterde lijst.

In de zijgevels betonnen stalvensters met segmentboog.

Schuur van algemeen cultuurhistorisch belang

- vanwege de eenvoudige vormgeving
- als functioneel-ruimtelijk onderdeel van het complex

Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie.

Lossersestraat 275/277 (rijksmonument)

"De Kuper". Kleine, betrekkelijk gave vakwerkboerderij in fraaie omgeving; overkragende houten topgevels. Forse, geheel met planken gedichte vakwerkschuur; houten schuurtje. De Kuper is een eeuwenoud historisch boeren erf met daarbij meerdere kleinere boerderijen. Enkele zijn officieel monument.

Het pand Lossersestraat 275 krijgt de gastbestemming landhuis waardoor het in juridische zin mogelijk wordt om het pand tot zijn oorspronkelijke vorm en grootte van 2100 kubieke meter te herstellen. Lossersestraat 277 wordt officieel woning. Met dit laatste wordt het rijksmonument Wönnershoes in ere hersteld. Herziening 66 van het bestemmingsplan Buitengebied 1996.

Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie.

Geen foto beschikbaar

Lossersestraat 499 + 501 (rijksmonument)

Complex bestaande uit DIENSTWONING ANNEX KOETSHUIS, houten SCHUUR, en THEEKOEPSEL. Het geheel staat op het landgoed Het Oldenzaalsveen, in 1890 aangelegd door de familie Ledeboer. De theekepel stond aanvankelijk aan de waterpartij. In 1957 werd de kepel verplaatst en op die plek verrees een landhuis, gebouwd in opdracht van Ledeboer-van Heek, naar ontwerp van F.A. Eschauzier (1889-1957). Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie

Arbeiderswoningen, Nieuwedijk 104-106-108 (rijksmonument)

Dit blok van drie ARBEIDERSWONINGEN, ter plaatse ook wel "Afdakswoningen" genoemd, is gebouwd in 1899 in opdracht van H. Meijerink die tevens de ontwerper en aannemer was. Het blok is ontworpen in traditionalistische neo-renaissance stijl.

Opvallend is de aparte typologie van de woningen met opkamer en kelder. Het oorspronkelijke ontwerp voorzag bovendien in een bescheiden stalruimte, die met de modernisering van de huizen ingrijpend gewijzigd is. Hoewel van alle drie de woningen ook het interieur gewijzigd is, zijn de ruimtelijke opzet en indeling intact gebleven.

Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie

Landhuis De IJzerhaar, Oldenzaalsestraat 700, (gemeentelijk monument)

LANDHUIS “DE IJZERHAAR” is gelegen aan de Oldenzaalsestraat, op de grens van Lonneker, in een gebied waar meerdere landhuizen als 't Amelink, 't Pot, Stokhorst, Welna, en de Welle zijn gelegen. Al deze landhuizen waren in het bezit van de familie Blijdenstein en vormden een aaneengesloten reeks. Het landhuis is gebouwd in ca. 1910 naar ontwerp van de architect Karel Muller in Chaletstijl. Reeds in 1926 werd het object verbouwd naar een ontwerp van de architect A.G. Beltman (Enschede) in opdracht van de industrieel I. Roozendaal. De veranda aan de achtergevel werd in 1950 toegevoegd. Het huis is op een terp gelegen binnen een landschappelijk aangelegde tuin. Deze tuin werd reeds in 1899 ontworpen door D. Wattez en bevat meerder zichtlijnen van en naar het huis. Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie.

Bazenwoningen, Oude Deldenerweg 231-235, (gemeentelijk monument)

WONINGEN, gebouwd in 1918, in opdracht van de Koninklijke Nederlandse Zoutindustrie. Het ontwerp was van de hand van de ingenieur A.H. Wegerif (Apeldoorn). De woningen zijn gelegen in het buitengebied van Boekelo, nabij de zoutfabriek.

De bazenwoningen zijn van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarden die tot uitdrukking komen in:

- de betekenis van de woningen als onderdeel van het oeuvre van de architect A.H. Wegerif
- de betekenis als onderdeel van de geschiedenis van de Koninklijke Nederlandse Zoutindustrie
- de gaafheid van het hoofdvolume en de detaillering
- de opvallende ligging

Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie.

Boerderijtje “De Sneller”, Snellenweg 35 (rijksmonument)

Boerderijtje met vakwerk in achter- en rechter zijgevel. Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie.

Buitenplaats "Het Stroot", Strootsweg 401/407 (rijksmonument)

Het Stroot is een buitenplaats in Tweekelo, het buitengebied van Enschede aan de zuidwestkant van de stad. Op het landgoed bevinden zich een monumentaal landhuis met fraaie tuin, een koetshuis met koetsierswoning, een boerderij met schuren, een speelhuisje en een toegangspoort. Het landhuis werd omstreeks 1840 gebouwd en is in de loop der tijd meerdere malen verbouwd, waardoor het stijlelectisch van aard is. In 1865 kwam het landgoed in bezit van G.J. Van Heek. De tuin werd in verschillende fasen aangelegd en bestaat onder andere uit een landschappelijk gedeelte dat omstreeks 1870 werd aangelegd naar een ontwerp van P.H. Watez. De boerderij van het hallehuistype met tweekapsschuur stamt eveneens uit 1917. De eenvoudige houten schuur is van voor 1850. Het speelhuisje met veranda werd in de jaren twintig aan het complex toegevoegd. De markante poort aan het begin van de oprijlaan dateert uit de 17^e eeuw. Voor dit perceel wordt gekozen voor de bestemming "Groen - Landgoedpark". Het koetshuis heeft de aanduiding "kantoor".

Boerderij "Het Brinkman" Strootsweg 415 (rijksmonument)

Boerderij met gaaf vakwerk in achter- en linker zijgevel. Typische en zeldzame vorm van onderschoer. Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie.

Weerseloseweg 255; Hof Espelo; (rijksmonument)

Op het (niet beschermde) landgoed Hof Espelo ligt dit LANDHUIS, gebouwd in 1927 naar ontwerp van de architecten Van der Goot en Kruisweg. Het pand is uitgevoerd in traditionalistische stijl met enkele architectonische details in Amsterdamse School stijl, met name de dakschildbeëindigingen en de geveltopinvullingen. Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie

Boerderij, Weerseloseweg 261; (gemeentelijk monument)

Centraal op het landgoed "Hof Espelo" ligt een boerenerv uit de 19^e eeuw dat bestaat uit een boerderij, een schuur en een visvijver. De boerderij is geheel opgetrokken in baksteen onder een met rode pannen gelegd schilddak. Het oude koetshuis ten zuiden van het landhuis is opgetrokken in baksteen, maar de zichtgevels zijn wit gepleisterd boven een grijze plint. De topgevels tussen het met donkere pannen gedekte schilddak zijn gevuld met houtwerk. In de oostgevel zijn drie staldeuren geplaatst waarachter zich de koetsen bevonden. Karakteristiek zijn de kleine rondboogvenstertjes met roedenverdeling. Momenteel is in het oude koetshuis een natuurinformatiecentrum gevestigd en ook zijn er regelmatig exposities te zien. Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie

Geen foto beschikbaar

Het Oldenzaalse Veen: dienstwoning annex koetshuis, Lossersestraat 501 (rijksmonument)

De dienstwoning annex koetshuis is opgetrokken vanuit een nagenoeg vierkante plattegrond over één bouwlaag onder een deels afgewolfd schilddak met overstek.

Dienstwoning annex koetshuis van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege de bijzondere typologie, vormgeving en detaillering alsook door de functioneel ruimtelijke samenhang met de andere complexonderdelen en vanwege de uitwendige gaafheid en de nog herkenbare samenhang met de tuinaanleg. Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie.

Erve "De Mertens", Weleweg 170, (gemeentelijk monument)

"Erve De Mertens" is opvallend gelegen aan de Weleweg. De boerderij heeft een dwars geplaatst voorhuis en vormt daardoor een vrij zeldzaam type in Enschede en omgeving. Op het erf staan naast de boerderij drie schuren, die eveneens onderdeel van de bescherming zijn.

Direct achter de boerderij bevindt zich een schuur.

Links van de opkamer staat een voormalige varkensschuur.

De derde schuur is opgetrokken vanuit een rechthoekige plattegrond, in baksteen, onder een met Hollandse pannen gedekt zadeldak.

Het complex van boerderij en bijgebouwen is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische, cultuurhistorische en situationele waarden. Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie.

Landhuis "De Weele", Weleweg 415 (gemeentelijk monument)

Landhuis "De Weele", gebouwd in 1912, in opdracht van W.H. van Heek (één van de directeuren van de nabij gelegen Boekelose Stoomblekerij). Het ontwerp van het landhuis is afkomstig van de architect Willem de Clerq. De parkaanleg van de buitenplaats is door de tuinarchitect P.H. Wattez (Enschede) ontworpen.

In 1952 werd het gebouw naar een ontwerp van architecten Bureau Op ten Noord- Blijdenstein omgebouwd tot twee woningen. Voor dit perceel wordt gekozen voor een woonbestemmingsvlak gezien de woonfunctie.

Theekoepel Het Stroot, Wilgenkampweg 57 (gemeentelijk monument)

Het belang van deze achtkantige koepel met kegelvormig dak en torentje is gelegen in de aan de textielindustrie verbonden geschiedkundige herinneringen en het feit dat deze koepels voor Enschede betrekkelijk zeldzaam zijn. Voor dit pand is gekozen voor de aanduiding "specifieke vorm van cultuur en ontspanning - bijzonder gebouw" .

Witbreuksweg 204; (rijksmonument)

Boerderij van het hallehuistype met herenkamer die in 1927 in verzorgde baksteenarchitectuur als proefboerderij is gebouwd op het landgoed Drienerbroek van D. Blom naar een ontwerp van de architecten J. Jans en Henneke. Het woonhuisgedeelte van de eigentijds vormgegeven boerderij heeft de uiterlijke kenmerken van een villa.

Voormalige proefboerderij van cultuur- en architectuurhistorisch belang. Dit perceel heeft een klein agrarisch bouwblok. De boerderij is derhalve de dienstwoning.

Grensafbakeningen / Markestenen (rijksmonumenten)

Locatie	Kei/Steen/Paal	
Hengelsestraat/ Kettingbrugweg (locatie Kristalbad)	Zwerfkei (Koekoeksteen of Broeierdsteen) (grens tussen de Tweekelermarke en Drienermarke)	 <p data-bbox="992 688 1068 705">Koekoeksteen</p>
Hengelsestraat/ Vliegveldstraat/	Zwerfsteen op grens marken Deurningen, Berghuizen en Lonneker; tevens grens gemeenten Enschede, Oldenzaal en Weerselo	 <p data-bbox="906 987 1154 1003">Steen tussen De Lutte, Berghuizen en Lonneker</p>
Haagsebosweg	Zwerfsteen in wegberm einde Haagsebosweg (scheiding tussen Luttermarke en Lonnekermarke)	 <p data-bbox="873 1423 1224 1440">Zwerfsteen Haagsebosweg, op de scheiding van de Lutter- en Lonnekermar</p>
Lossersestraat	Zwerfsteen aan voet van driestammige berk, locatie: Oldenzaalseveen (scheiding tussen Lutter-, Losser- en Lonnekermarke)	 <p data-bbox="873 1764 1252 1801">Driemarkenstein aan de voet van een 3-stammige berk i.h. Oldz. veen</p>

<p>Van Heeksbleeklaan</p>	<p>Markepaal dicht bij de Viermarkenboom (lindeboom op grens van 4 marken: Lonnerker, Eschmarke, Groot Driene, Tweekelo). Locatie: ten noorden van het Ledeboerpark. (scheiding tussen de Tweekelo en de Eschmarke)</p>	 <p>Markesteen Tweekelo-Esmarke (Ledeboerpark)</p>
<p>Wullenweg/Bellersweg</p>	<p>Belderspaal. Scheiding tussen de marken Usselo, Tweekelo en Oele</p>	
<p>Haimersweg/ Zwartevennenweg</p>	<p>Zwerfsteen op landgoed Christinalust (scheiding tussen Usseler- en Tweekelermarke)</p>	 <p>steen op Christinalust</p>